

Undersøgelse af status for kommunale indkøb af certificeret træ

Juni 2010

Karl Vogt-Nielsen og Henning Hansen

Undersøgelse af status for kommunale indkøb af certificeret træ

Juni 2010

Karl Vogt-Nielsen og Henning Hansen

Undersøgelse af status for kommunale indkøb af certificeret træ

© CASA, Juni 2010

ISBN 978-87-92384-58-4

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-92384-59-1

Indholdsfortegnelse

1	Indledning.....	3
2	Resumé.....	5
3	Metode og respondenter.....	9
	3.1 Metode.....	9
	3.2 Respondenter i undersøgelsen.....	10
4	Beslutninger om indkøb	15
	4.1 Beslutningskompetence.....	15
	4.2 Valg af leverandør	18
5	Kendskab til certificeringsordninger.....	21
6	Miljøvejledningen	25
7	Indkøb af certificeret træ.....	27
	7.1 Overvejelser ved indkøb af træprodukter.....	27
	7.2 Øget indkøb af miljøcertificeret træ	29
	7.3 Lovgivning på området?	32
8	Afsluttende kommentarer	35

1 Indledning

CASA har for NGO-organisationerne Nepenthes og WWF gennemført en analyse af danske kommuners indkøb af træprodukter med fokus på bæredygtigt træ.

Formålet med analysen var at undersøge:

- I hvilket omfang stiller kommunerne i dag krav ved indkøb af forskellige træprodukter?
- Hvilke barrierer er der i dag for, at kommunerne kan stille krav til hhv. lovpligtigt og bæredygtigt træ?
- Hvem er med til at træffe beslutninger om indkøb af træprodukter?
- Hvilke ønsker er der til et nyt regelsæt?

Der er fremsendt et elektronisk spørgeskema til en række personer, som kommunerne selv har anbefalet kan indgå i undersøgelsen, idet kommunerne blev anmodet om kontaktdata til en eller flere centrale personer, som i kommunen er involveret i beslutningsprocessen om miljøaspektet i tilknytning til indkøb af træprodukter omfattende følgende liste:

- Træ i form af inventar, møbler eller lignende.
- Træ til gulve.
- Terrassebrædder.
- Døre og vinduer.
- Træ anvendt til konstruktion i byggeri.
- Træ anvendt på anden vis i byggeri.
- Træ anvendt til parker (bænke etc.).
- Træ anvendt til legepladser.
- Træ anvendt i havneanlæg.
- Træ anvendt i andet anlægsarbejde.
- Træ anvendt til andet formål.

Analysen er gennemført fra februar til april 2010.

2 Resumé

Der er gennemført en elektronisk spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner, og 53 personer dækkende 31 kommuner har besvaret spørgeskemaet.

Respondenterne er udvalgt af kommunerne selv og repræsenterer ansatte, som på forskellig måde er involveret i indkøb af træprodukter. Hovedparten af respondenterne sidder i miljø- og teknikforvaltningerne (herunder bygninger), men der er også ansatte fra vej- og parkafdelinger samt økonomiafdelinger.

Der har ikke været ressourcer til at gennemføre en frafaldsanalyse blandt de kommuner, som ikke har tilmeldt sig analysen, og de kommuner, som har tilmeldt sig, men alligevel ikke har svaret.

Der er lavet en opgørelse af, hvilke typer kommuner der indgår i undersøgelsen i forhold til regioner og antal indbyggere. Vi kan konstatere, at undersøgelsen er velrepræsenteret i forhold til regioner, men dårligt repræsenteret i forhold til kommunernes indbyggertal. Bortset fra de 6 største kommuner, så er mønstret helt klart, at jo større kommunerne er, des bedre er de repræsenteret i undersøgelsen.

Der er endvidere en overrepræsentation af respondenter fra de 8 miljøkommuner i ”Green Cities”.

Det er derfor CASAs vurdering, at de kommuner, som har valgt at deltage i analysen, i højere grad end de øvrige kommuner er opmærksomme på bæredygtighedsaspektet ved indkøb af træprodukter. Det betyder, at man må tage visse forbehold over for resultaterne, hvis man vil bruge dem til at generalisere til alle kommuner i hele landet.

Hvem er med til at træffe beslutninger om indkøb af træprodukter?

Kommunerne har forskellig praksis for valg af leverandører af træprodukter. Af besvarelsene ses følgende praksis med faldende hyppighed:

- Ved vurdering hos den enkelte medarbejder.
- Via pointsystem i udbudskrav (pris, miljø, kvalitet etc.).
- Forhåndsgodkendte leverandører.
- Ved vurdering i forvaltningen.

Proceduren for at træffe beslutning om eventuelle miljøaspekter i tilknytning til indkøb af træprodukter er ligeledes forskellig i kommunerne. Groft sagt kan beslutningskompetencen siges at være opdelt blandt tre lige store grupper:

- Kommunens centrale niveau (herunder forvaltningen).
- Afdelingsniveauet.
- Enkeltmedarbejdere samt entreprenører.

Kendskab til certificering

80 % af respondenterne kender til FSC-certificeringen og knap halvdelen til PEFC-certificeringen, mens kendskabet til de øvrige certificeringer (SFI, CSA, MTCC) ligger lavere.

Samlet har 88 % af respondenterne tilkendegivet, at de i et vist omfang kender til et eller flere af certificeringsordningerne. Disse er spurgt, hvor de kender ordningerne fra. De fleste angiver medier, kampagner og kolleger/netværk, FSC Danmark samt Miljøstyrelsen eller andre offentlig myndigheder, som de vigtigste kilder. Kommunale indkøbspolitikker ligger relativt lavt på listen.

Respondenterne har kun ringe kendskab til, hvorvidt certificeringsordningerne er godkendt af Miljøministeriet og i givet fald som garant for bæredygtighed og/eller for lovlighed. Kun hvad angår FSC, har 60 % givet deres bud herpå.

Miljøministeriet har i 2003 udarbejdet en miljøvejledning om tropisk træ. Næsten 6 ud af 10 kender til den, men det er relativt få, der ”kender den udmærket” – og over 40 % kender den ikke.

De respondenter, der kender til vejledningen, blev anmodet om at vurdere, hvor stor en indflydelse den har på indkøbet af træprodukter, og det er relativt få (25 %), der angiver, at den har lille eller ingen indflydelse.

Den samme kreds er spurgt til den forventede effekt ved at indføre en ny miljøvejledning, og der er en generel tendens til at vurdere, at den vil have større indflydelse¹.

Indkøb af træprodukter

30 % af respondenterne mener, at kommunen (måske) har købt certificerede træprodukter de senere år. Det er supplerende oplyst, at det i 2/3 af tilfældene har drejet sig om FSC og i resten om PEFC. Ingen andre certificeringsordninger nævnes.

Miljøcertificering vægter ikke så meget som andre aspekter ved indkøb af træprodukter. Aspekter som kvalitet, pris og leveringsforhold vægtes normalt højere, og 35 % har svaret, at miljøcertificering ”indgår lidt” eller ”slet ikke”.

¹ Miljøstyrelsen har i maj 2010 (ved dette projekts afslutning) udsendt en ny vejledning.

45 % af respondenterne svarer, at de har været involveret i indkøb af certificerede træprodukter til kommunen eller planlægning heraf. Når der her spørges til vægtning af forskellige kriterier ved indkøbet, er miljøcertificering nu på niveau med de øvrige kriterier, men ikke markant højere end andre. Disse respondenter er endvidere blevet spurgt, hvor stor en andel af kommunens indkøb af træ i 2009 de vil anslå er certificeret. Det anslås gennemsnitligt at ligge i intervallet 33-62 %, men variationen er stor – fra 5-15 % til 90-100 %.

Hvilke barrierer er der i dag for, at kommunerne kan stille krav til hhv. lovpligtigt og bæredygtigt træ?

79 % af respondenterne svarer ”ja” til, at der kan og bør gøres noget for at få kommunen til at købe mere certificeret træ. De tre vigtigste barrierer for at købe mere certificeret træ er:

- Manglende kendskab til certificeringsordninger.
- Manglende viden om, hvor man kan skaffe certificeret træ.
- Manglende lovkrav.

Respondenterne er endvidere blevet spurgt, hvor meget de mener, at en række tiltag vil betyde for, at kommunen i fremtiden køber flere certificerede træprodukter? De vigtigste forslag er:

- En database hvor man kan søge efter certificerede produkter og forhandlere.
- Mere viden om certificeringsordningerne.
- En kommunal politik.
- Informationskampagner.
- Bindende regler, som forpligter kommunen til at købe certificeret træ.

Hvilke ønsker er der til et nyt regelsæt?

Respondenterne har fået oplyst, at Miljøministeriet ønsker at sikre, at kommunerne køber mere certificeret træ, og at der i denne forbindelse har været diskuteret muligheden for lovgivning på området.

De er herefter blevet spurgt, at hvis indkøb af certificeret træ bliver et lovkrav, hvilke af en række aspekter vil med deres øjne så give den mest brugbare lovgivning. De tre højest placerede var:

- Krav om, at certificeringskrav indgår i udbud.
- Krav om, at alle indkøb af træprodukter skal være baseret på certificeret træ.
- Krav om, at kommunen fastlægger en politik på området.

3 Metode og respondenter

3.1 Metode

Landets teknik- og miljøforvaltninger er via mail blevet kontaktet om undersøgelsen. I henvendelsen blev forklaret om baggrunden og formålet med undersøgelsen, og vi anmodede om navne på personer, som på forskellig måde er involveret i indkøb af træprodukter.

38 kommuner svarede positivt tilbage med samlet 86 personer, som vi kunne tilsende mail med link til et elektronisk spørgeskema.

Enkelte forvaltninger svarede tilbage, at de enten ikke kunne afse tid til at deltage, eller at deres træproduktindkøb var så småt, at de ikke ønskede at deltage.

53 personer dækkende 31 kommuner har besvaret spørgeskemaet. Der blev udsendt rykker til dem, der ikke havde svaret efter godt en uge.

En række af de personer, som forvaltningerne havde peget på, ønskede ikke at deltage i undersøgelsen af forskellige årsager – primært fordi de i praksis ikke var involveret i indkøb af træprodukter, eller fordi de af andre årsager ikke fandt det relevant for dem at indgå i undersøgelsen.

Kommuner i undersøgelsen opdelt på regioner

Regioner:	Kommuner i undersøgelsen	Alle kommuner	Procentdel
Hovedstaden.....	10	30	33 %
Sjælland	6	17	35 %
Syddanmark.....	8	22	36 %
Midtjylland	3	19	16 %
Nordjylland.....	4	11	36 %
Hele landet.....	31	98	32 %

Der er repræsenteret respondenter fra en tredjedel af kommunerne i landet. Tabellen viser, at der er en ”pæn” og ”jævn” repræsentation i de forskellige regioner, bortset fra Region Midtjylland, hvor der kun er 16 % af kommunerne repræsenteret.

Kommuner i undersøgelsen opdelt på antal indbyggere i kommunerne

Antal indbyggere:	Kommuner i undersøgelsen	Alle kommuner	Procentdel
100.000 +	1	6	16 %
50.000-99.999	16	29	55 %
30.000-49.999	10	38	26 %
Under 30.000.....	4	25	16 %
Hele landet	31	98	32 %

Der er væsentlige forskelle på kommunernes indbyggertal. De største og de mindste kommuner er dårligst repræsenteret, idet kun 16 % af kommunerne i disse kategorier er med i undersøgelsen. Blandt de største kommuner er det kun Københavns Kommune, der er med i undersøgelsen.

De bedst repræsenterede kommuner er de næststørste, dvs. de kommuner, der har 50.000-100.000 indbyggere. I denne kategori er 55 % af kommunerne med i undersøgelsen. I kategorien 30.000-49.999 indbyggere er derimod kun 26 % af kommunerne repræsenteret.

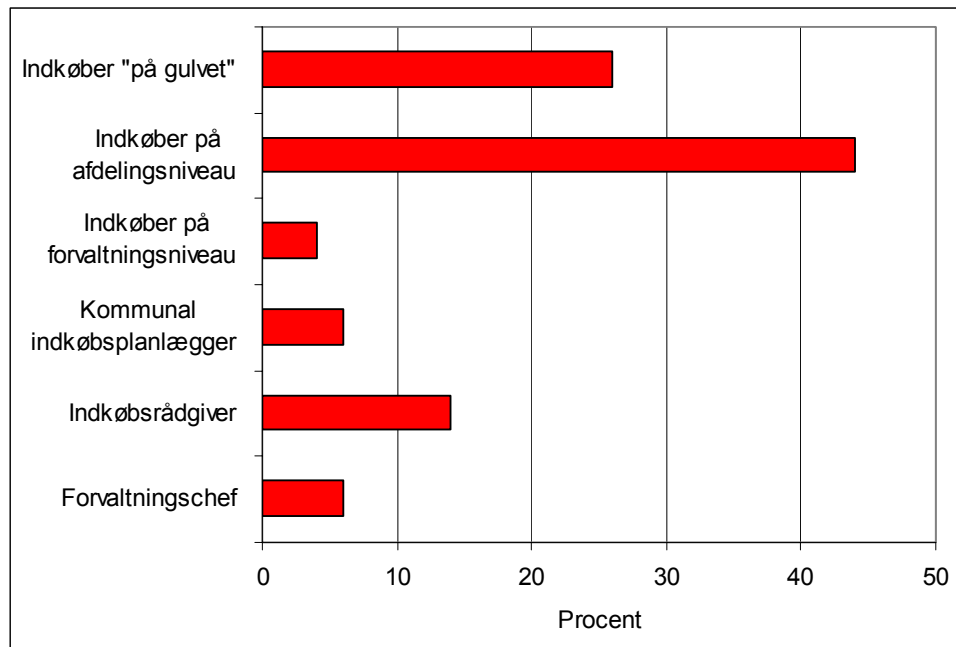
Vi kan altså konstatere, at undersøgelsen er velrepræsenteret i forhold til regioner, men dårligt repræsenteret i forhold til kommunernes indbyggertal. Bortset fra de 6 største kommuner, så er mønstret helt klart, at jo større kommunerne er, des bedre er de repræsenteret i undersøgelsen.

Endelig er det undersøgt, om der er en lige repræsentation blandt respondenter fra ”grønne” kommuner i forhold til øvrige kommuner, idet 8 danske kommuner betegnes som miljøkommuner via deltagelse i ”Green Cities”. Vi kan her se, at der er en klar overrepræsentation af respondenter fra de 8 miljøkommuner i ”Green Cities”, idet 14 af de 53 respondenter kommer herfra. Det må derfor antages, at disse respondenter fx har et højere kendskab til certificeringsordningerne end hos de øvrige kommuner.

3.2 Respondenter i undersøgelsen

Respondenterne blev anmodet om at oplyse, hvilken rolle de har i kommunen angående indkøb af træprodukter. Svarfordelingen er vist i figur 1.

Figur 1: Fordeling af respondenterne efter rolle i indkøbet

Figur 1 viser, at 45 % af respondenterne er 'indkøbere på afdelingsniveau', mens 25 % er 'indkøbere "på gulvet"', og 15 % er 'indkøbsrådgivere'. De øvrige kategorier af respondenter er relativt små.

I bearbejdningen af en række svar er respondenterne blevet opdelt i to grupper for at sammenligne, om der er forskel alt efter, om man indkøber (de 3 øverste svarende til 74 %), eller om man er rådgiver, planlægger m.m. (de 3 nederste svarende til 26 %). I det følgende benyttes betegnelserne:

Gruppe 1 omfattende indkøberne:

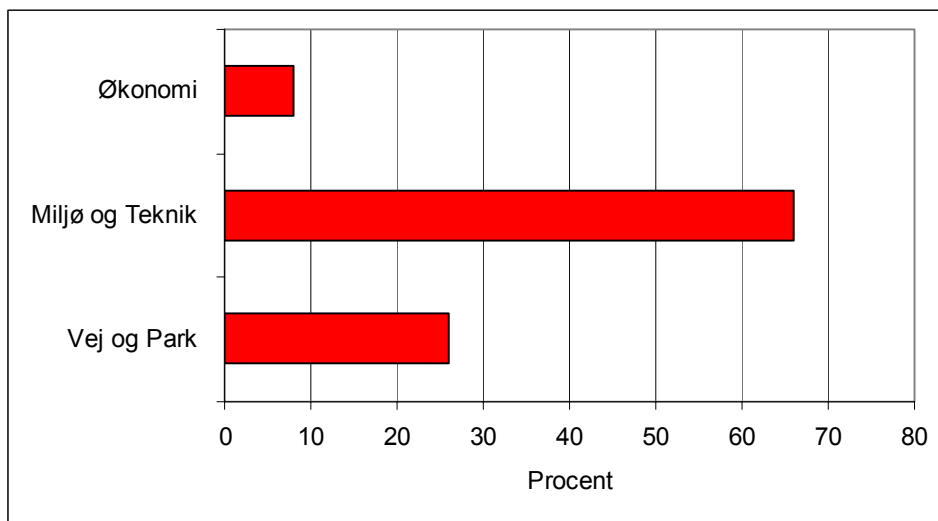
- Indkøber "på gulvet".
- Indkøber på afdelingsniveau.
- Indkøber på forvaltningsniveau.

Gruppe 2 omfattende rådgivere m.m.:

- Kommunal indkøbsplanlægger.
- Indkøbsrådgiver.
- Forvaltningschef.

Respondenterne blev endvidere anmodet om at oplyse, hvilken afdeling/-forvaltning de arbejder i. Enkelte har svaret "andet" med supplerende information, og disse er på baggrund heraf fordelt på de øvrige.

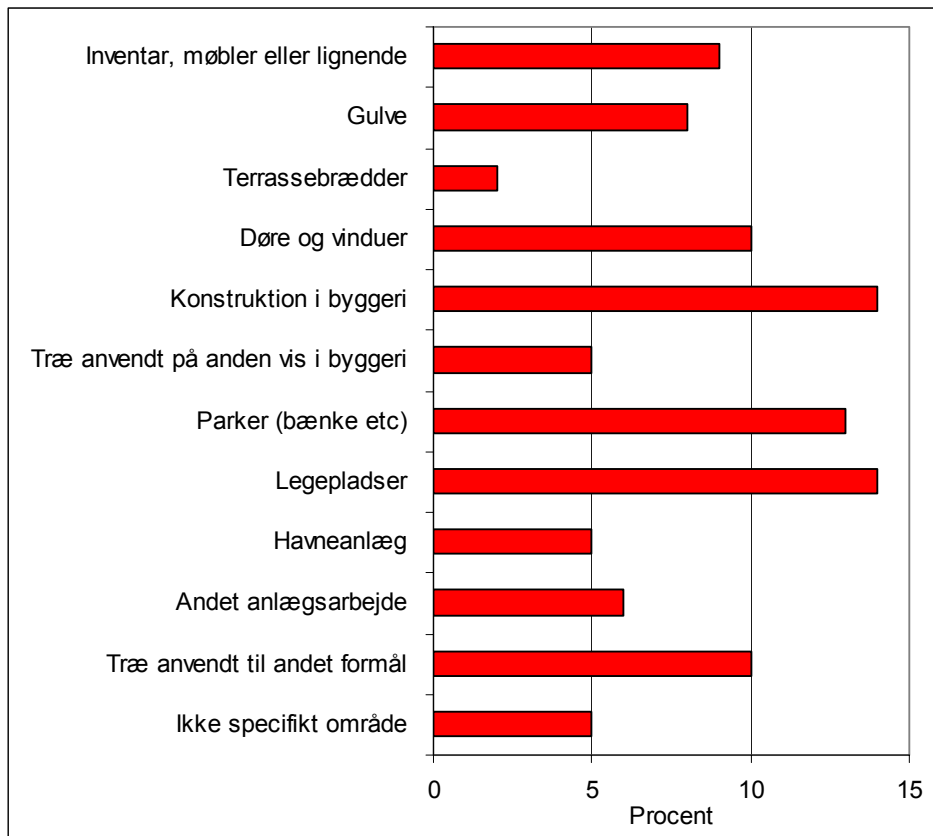
Figur 2: Fordeling af respondenterne efter forvaltning

Figur 2 viser, at to tredjedele af respondenterne arbejder i miljø- og teknikforvaltningerne (herunder også bygninger), mens 26 % arbejder i 'vej og park', og 8 % arbejder i økonomiforvaltninger. Der er ikke modtaget svar fra medarbejdere i børne- og ungeforvaltninger (som fx indkøber møbler).

Endelig blev respondenterne anmodet om at oplyse, hvilke former for træprodukter de sidst var involveret i indkøb af, herunder evt. via udbudte opgaver, for at forebygge, at vi alene ser på bestemte produktgrupper.

Figur 3: Træprodukter som respondenterne sidst var involveret i indkøb af

Som det fremgår af figur 3 har undersøgelsen et bredt fundament af indkøb af forskellige former for træprodukter. Blandt de oftest forekommende er 'legepladser', 'konstruktion i byggeri' og 'parker' (bænke etc.).

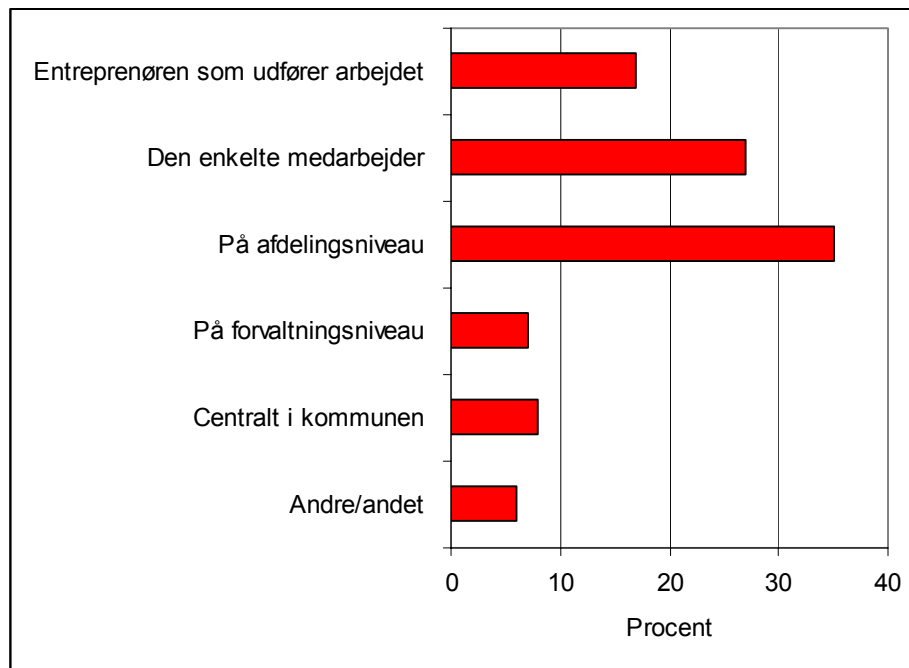
4 Beslutninger om indkøb

4.1 Beslutningskompetence

Det er undersøgt, hvem der træffer beslutning om indkøb af træprodukter, idet der spurgte til de indkøb, som den enkelte respondent er involveret i.

Der er således ikke tale om en fordeling, som opgøres på kommuneniveau. Der er da også – på nær enkelte kommuner – afgivet meget forskellige svar blandt medarbejdere i den samme kommune.

Figur 4: Beslutningstagere for indkøb af træprodukter

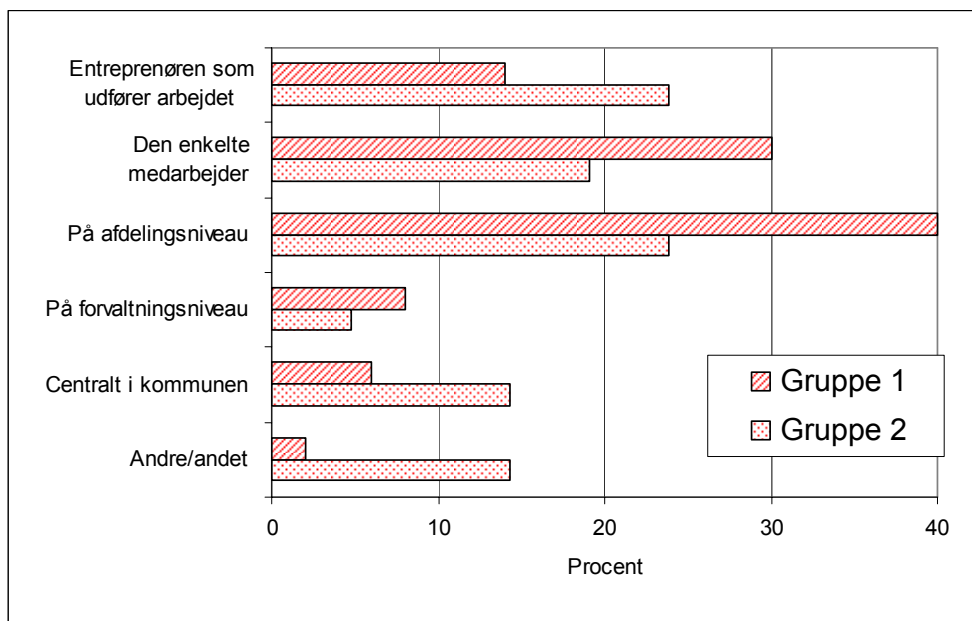

Figur 4 viser, at beslutninger om indkøb af træprodukter ofte tages på 'afdelingsniveau' – det har 35 % af respondenterne svaret, mens knap 30 % har svaret, at den 'enkelte medarbejder' selv træffer beslutningen. Figuren viser også, at det er sjældent, beslutningen foretages 'centralt i kommunen' eller på 'forvaltningsniveau'.

Sammenlignes med figur 1 kan det se ud som om, at en stor del af respondenterne (især indkøber "på gulvet" og indkøber på afdelingsniveau) selv har beslutningskompetencen omkring indkøb af træprodukter. Ifølge dem selv er dette dog ikke tilfældet. Kun 4 ud af 10 indkøbere "på gulvet" angiver, at de selv har beslutningskompetencen, mens det er 6 ud af 10 for en indkøber på afdelingsniveau.

Men ses alene på svarene for indkøberne – dem vi kalder ”gruppe 1” – fremgår det af figur 5, at de har beslutningskompetencen stort set alene inden for deres egen kreds (70 %). Resten deles mellem entreprenører med 14 %, og det samme er samlet placeret hos forvaltningen/centralt.

Figur 5: Beslutningstagere for indkøb af træprodukter – opdelt på gruppe 1 og 2

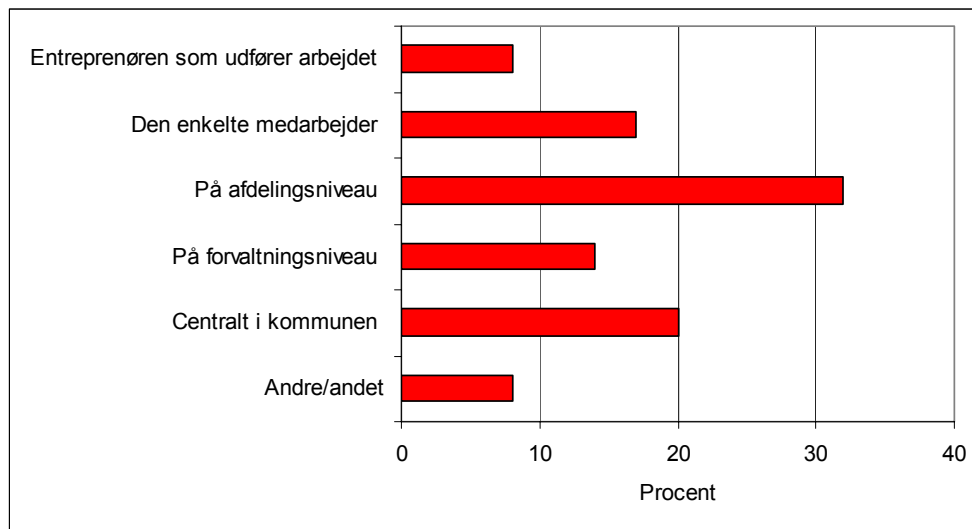
Figur 5 viser, at indkøberne i gruppe 1 selv træffer beslutning om indkøb af de træprodukter, de er involveret i at indkøbe, bortset fra at noget er udlagt til entreprenørerne. Ser vi på ”gruppe 2” (planlæggere, rådgivere m.m.), peger disse på en noget mere lige fordeling hen over aktørerne, og især entreprenørerne er her mere inde i billedet.

Supplerende bemærkninger – primært kommentarer til ”andet”:

- *Beskrives i udbud.*
- *Delvis entreprenøren, delvis min afdeling som projekterende og rådgivere.*
- *Der tages udgangspunkt i den vedtagne indkøbspolitik.*
- *Det kommer helt an på, om det er bygge-/anlægsopgaver eller driftsopgaver.*
- *Det stilles normalt krav til tilbud/udbudsmateriale til type samt godkendelse af træ.*
- *Har nogen ansat på havnene, i samråd med dem.*
- *Kommunen har vedtaget, at der kun må bruges FSC-certificeret træ.*
- *Kommunen har generelle krav til indkøb af træprodukter (fx. certificeringer), som konkretiseres i det enkelte indkøb.*
- *Rådgiver i form af arkitekter.*

Der er supplerende spurgt, hvem der træffer beslutning om evt. miljøaspekter i tilknytning til indkøb af de træprodukter, som respondenter er involveret i.

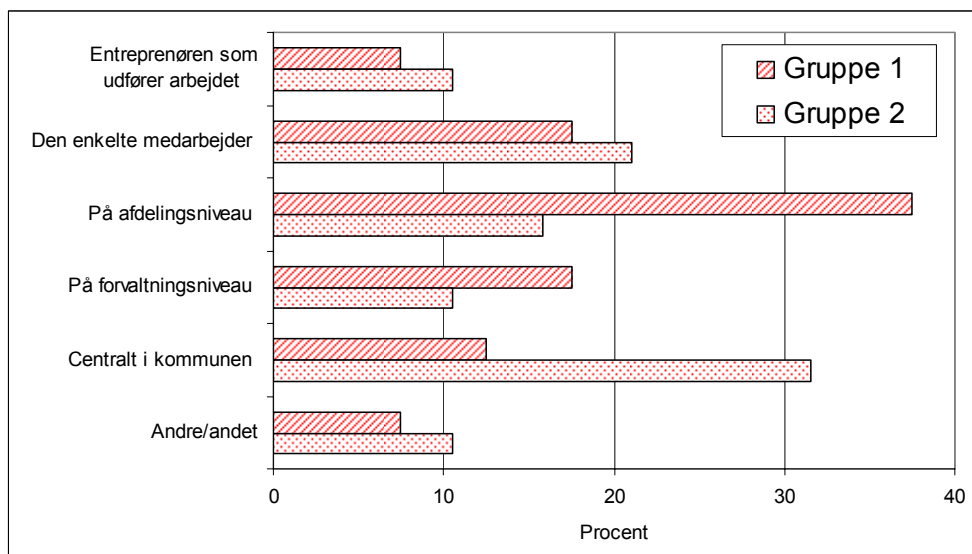
Figur 6: Beslutningskompetence vedr. evt. miljøaspekter i tilknytning til indkøb af træprodukter

Det ses i figur 6, at de centrale led i kommunen kommer mere på banen, mens mindre overlades til den enkelte medarbejder og til entreprenørerne. Groft sagt kan beslutningskompetencen siges at være opdelt blandt tre lige store grupper – dog med lidt faldende tendens i denne rækkefølge:

- Kommunens centrale niveau (herunder forvaltningen).
- Afdelingsniveauet.
- Enkeltmedarbejdere samt entreprenører.

Figur 7: Hvem træffer beslutning om evt. miljøaspekter? – opdelt på gruppe 1 og 2

Sammenlignes igen svarene fra de to grupper – indkøberne (gruppe 1) og planlæggere/rådgivere (gruppe 2) ses i figur 7, at indkøberne i langt højere grad vurderer, at beslutninger om miljøaspekter træffes hos dem selv, mens

de centrale niveauer i kommunen i langt højere grad vurderer, at det sker på centralt hold.

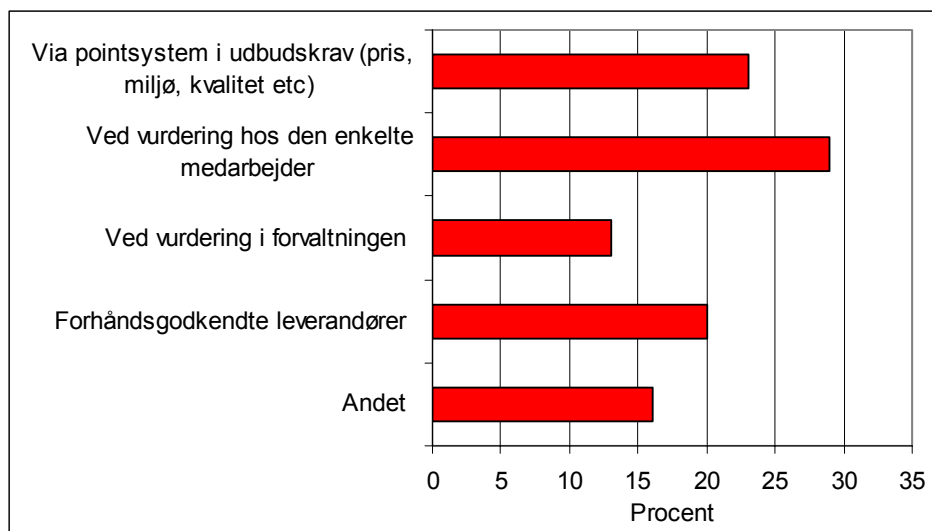
Supplerende bemærkninger – primært kommentarer til ”andet”:

- *Byggeudvalget.*
- *Den sagsansvarlige i samråd med rådgiver.*
- *Indkøb i forhold til kommunens miljøpolitik. Køber hårdt træ, problematisk at undersøge hvor det stammer fra. De stoler på leverandøren.*
- *Jeg har lavet en række aftaler på træområdet for kommunen, hvor der er en række miljøaspekter, som leverandørerne skal overholde. Flere af leverandørerne har dog også træ, som jeg tror, ikke nødvendigvis har de gældende bestemmelser, og den enkelte medarbejder har derfor mulighed for at købe andet træ.*
- *Meget afhængig af opgavens art. Da vi i afdelingen har hele den kommunale bygningsvedligeholdelse og samtidig er bygherre, når vi bygger, og som anført også er projekterende.*
- *Vi har dog alle, som er involveret, en dialog om, hvad der kan bruges og til hvilket formål.*

4.2 Valg af leverandør

Respondenterne blev også anmodet om at besvare, hvordan de valgte leverandør, sidste gang de var involveret i indkøb af træprodukter.

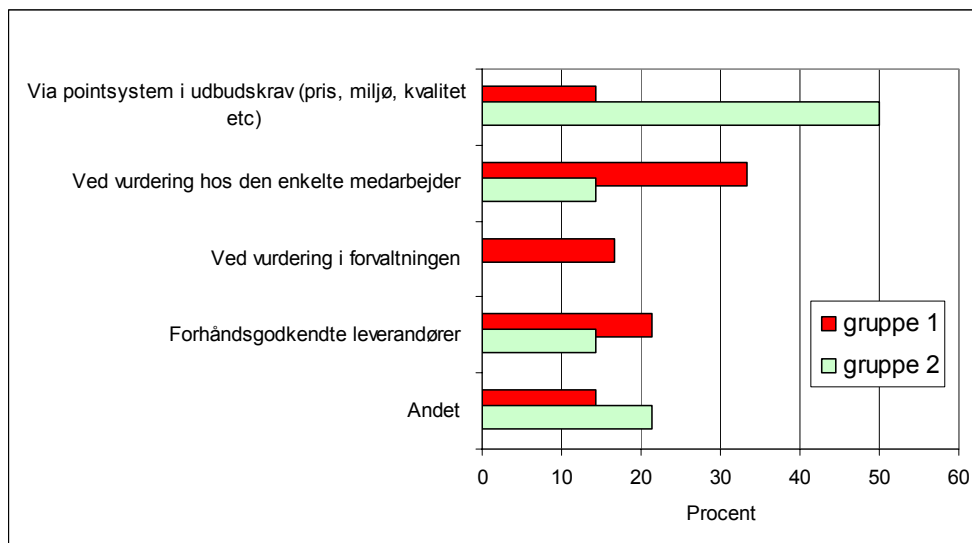
Figur 8: Hvordan valgte I leverandør, sidste gang I var involveret i indkøb af træprodukter?

I figur 8 ses bredden i valget af leverandører. Det bør bemærkes, at kun i ca. hvert fjerde leverandørvalg er det sket via udbud, mens det er mere hyppigt, at en leverandør udvælges af den enkelte medarbejder. Dette kan naturligvis hænge sammen med størrelsen af en given leverance, men det viser igen, at

der er tillagt den enkelte medarbejder en del indflydelse i valget af leverandør.

Figur 9: Hvordan valgte I leverandør, sidste gang I var involveret i indkøb af træprodukter? – opdelt på gruppe 1 og 2

Figur 9 viser, at den væsentligste forskel på gruppe 1 (indkøbere) og gruppe 2 (planlæggere/rådgivere) er, at det især er i gruppe 2, der benyttes udbud med point, mens det i højere grad er den enkelte medarbejders vurdering i gruppe 1.

Supplerende bemærkninger:

- *Almindeligt udbud i konkurrence.*
- *Den vindende entreprenør har valget – men er bundet af det beskrivende udbudsmateriale.*
- *Der fandtes kun en leverandør på det område.*
- *Fast leverandør af mindre mængder certificeret træ.*
- *Garanti for anerkendt certificering af leverance var afgørende for valg af leverandør.*
- *Handler gennem lokale tømmerhandlere.*
- *Hvor vi kunne få de produkter, vi efterspurgte.*
- *Med baggrund i kommunens allerede vedtagne regler.*
- *Når vi skriver beskrivelser, skriver vi altid svarende til dette eller dette materiale udført efter producentens anvisninger. Hvis vi ønsker en specifik miljøkvalitet, skriver vi det.*
- *Offentlig licitation.*
- *Valgte at indkøbe som bygherreleverance med certifikat pga. leveringstid.*
- *Vi vælger ikke leverandør, kun entreprenører.*
- *Via bestilling af specifikke produkter ved leverandør.*
- *Via SKI-aftale, hvor miljø var en del af vurderingen.*

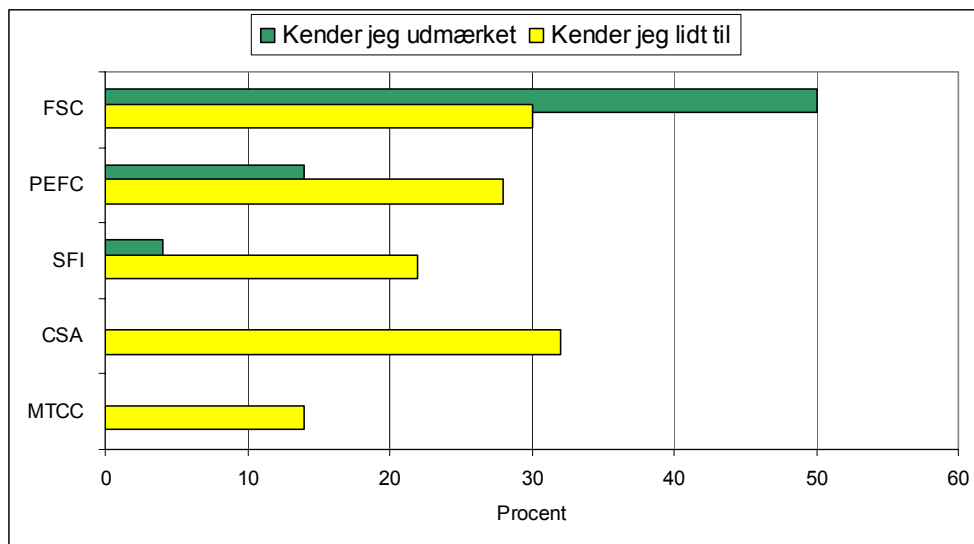
5 Kendskab til certificeringsordninger

I spørgeskemaet var vist logoer og tilhørende forkortelse for 5 certificeringsmærker for træ, og respondenterne blev spurgt, om de kendte til disse. Der kunne svares:

- Kender jeg udmærket.
- Kender jeg lidt til.
- Har jeg aldrig hørt om.

Eller spørgsmålet kunne lades stå ubesvaret.

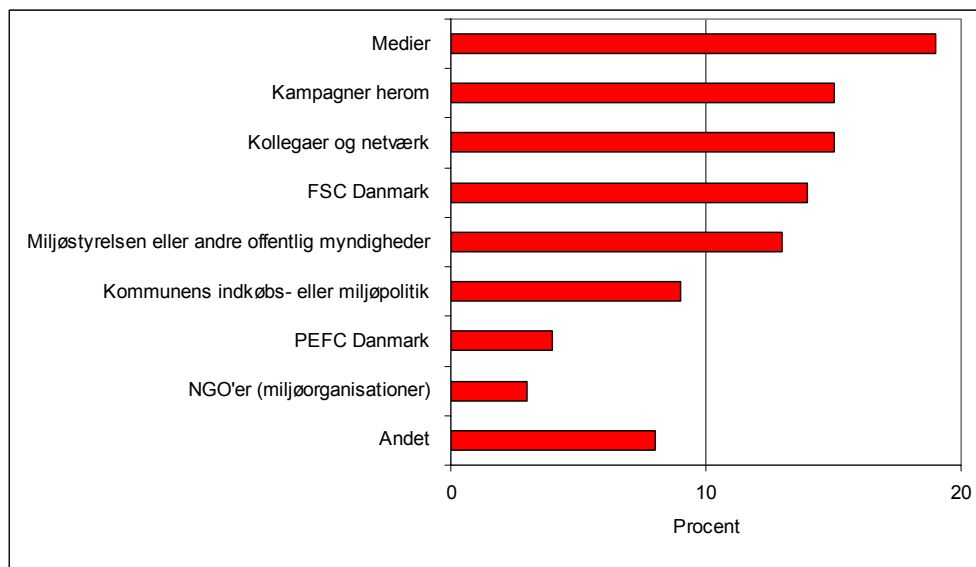
Figur 10: Vi vil gerne vide lidt om dit kendskab til certificeringsordninger for træprodukter. Der findes en række forskellige certificeringsordninger inden for miljørigtigt træ. Kender du til følgende certificeringsordninger?

Som det fremgår af figur 10, så er kendskabet til FSC-certificeringen ret stort, idet 50 % kender det 'udmærket', og 30 % kender 'lidt' til det. Ca. 40 % kender til PEFC-certificeringen. Desuden kender en tredjedel 'lidt' til CSA-ordningen, og knap 30 % kender til SFI-ordningen, mens næsten 15 % kender MTCC-ordningen.

Samlet har 88 % af respondenterne tilkendegivet, at de i et vist omfang kender til et eller flere af certificeringsordningerne. Disse er spurgt, hvor de kender ordningerne fra.

Figur 11: Hvor kender du ordningerne fra? Flere svar muligt. (N=44)

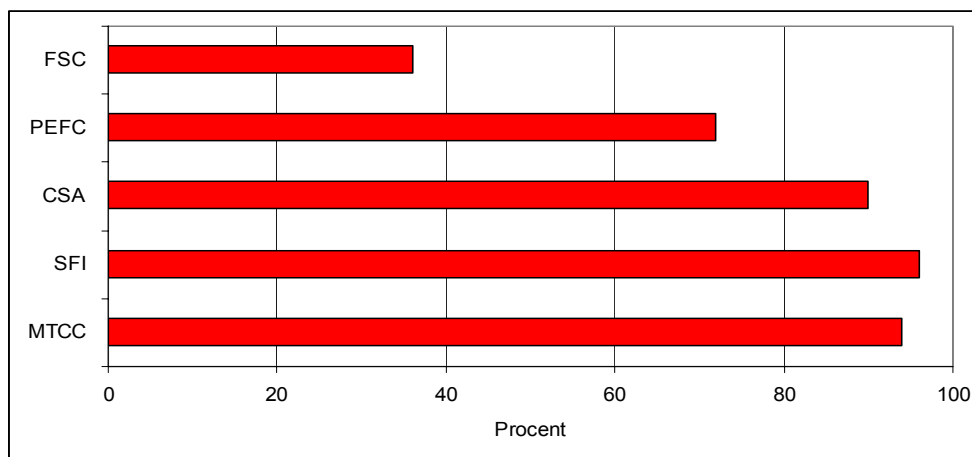
Figur 11 viser, at de fleste respondenter angiver medier, kampagner og kolleger/netværk, som de vigtigste kilder, hvorimod kommunale indkøbspolitikker ligger relativt lavt på listen.

Respondenterne er desuden blevet spurgt, hvorvidt de tror, at certificeringsordningerne er godkendt af Miljøministeriet og i givet fald som garant for bæredygtighed og/eller for lovlighed. Der kunne svares:

- Anerkendt som garant for bæredygtighed.
- Anerkendt som garant for lovlighed.
- Ikke anerkendt for hverken bæredygtighed eller lovlighed.
- Ved ikke.

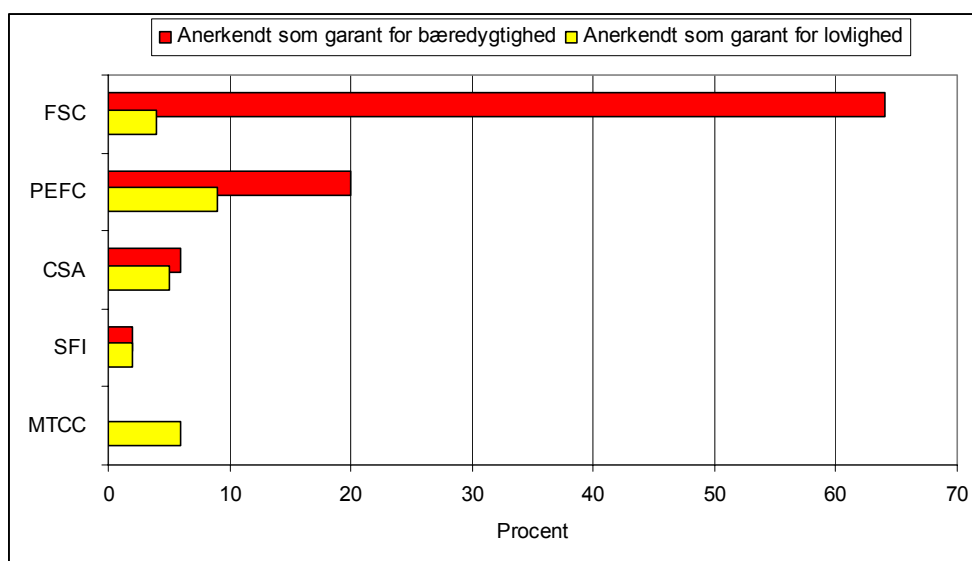
Eller spørgsmålet kunne lades stå ubesvaret.

Figur 12: Procentdel der har svaret "ved ikke" eller ladet spørgsmålet stå ubesvaret til spørgsmålet: "Vi vil gerne have dit bud på, hvilke af mærkerne, du tror, er anerkendt af Miljøministeriet?"

Figur 12 viser, at en meget stor del af respondenterne har svaret 'ved ikke' eller ladet spørgsmålet stå ubesvaret. For certificeringsmærkerne CSA, SFI og MTCC er det således 90 % eller mere. Kun for FSC er der mere end 60 %, som giver et bud.

Figur 13: Procentdel der har besvaret spørgsmålet: "Vi vil gerne have dit bud på, hvilke af mærkerne, du tror, er anerkendt af Miljøministeriet?"

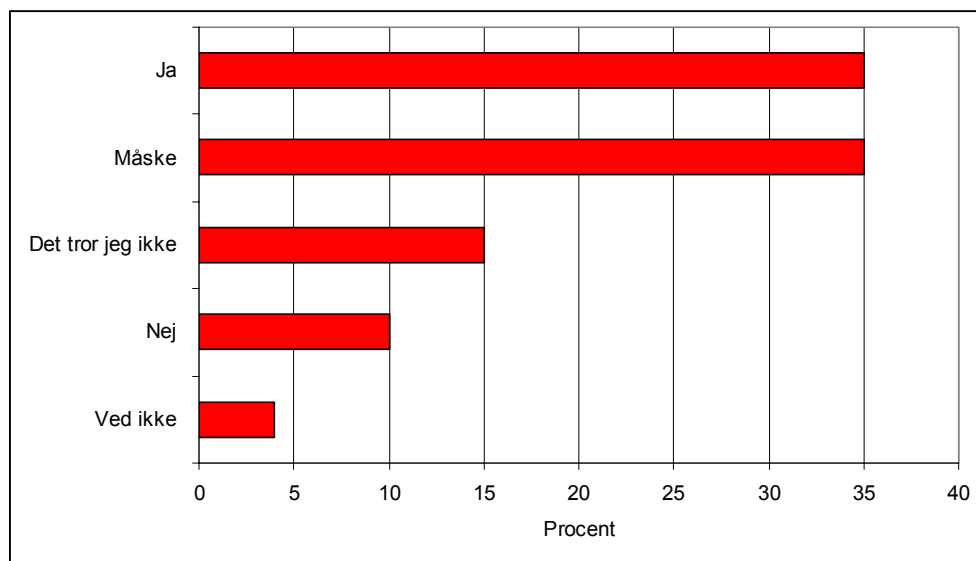

Det rigtige svar er, at de alle er anerkendt af Miljøministeriet både som garant for bæredygtighed og for lovlighed.

Som det fremgår af figur 13, er det kun ganske få, der har angivet, at mærkerne både er anerkendt som garant for bæredygtighed og for lovlighed af Miljøstyrelsen. Det kan dog ikke udelukkes, at en række respondenter har opfattet, at "anerkendt som garant for bæredygtighed" også indirekte forstås

som anerkendt for lovlighed og derfor alene har markeret denne valgmulighed, selvom der var mulighed for afkrydsning i begge felter. Man skal derfor være varsom med at tolke den store forskel i den røde og den gule søjle.

Figur 14: Er der andre i kommunen, du kan spørge om betydningen af mærkerne?

Endelig er respondenterne blevet spurgt, om der er andre i kommunen, de kan spørge om betydningen af mærkerne, og i figur 14 ses, at 35 % svarer ja og et tilsvarende antal ”måske”. Kun 15 % har svaret, ’det tror jeg ikke’, og 10 % har svaret ’nej’.

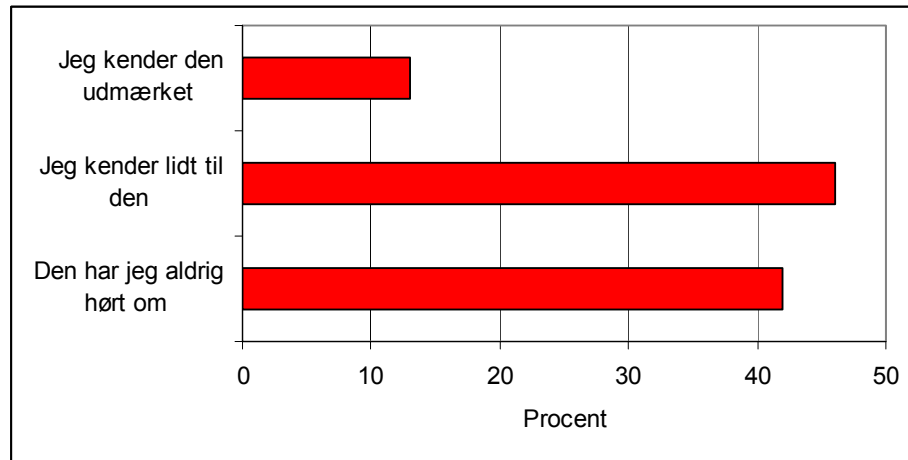
Svaret kunne uddybes:

- *Andre på havne og i Miljøforvaltningen.*
- *Det har jeg selv udviklet og undersøgt. Deltaget i udarbejdelsen af Skov- og Naturstyrelsens vejledning om indkøb af tropisk træ.*
- *Gartnerafdeling eller naturvejlederen.*
- *Grønt sekretariat (By- og Erhvervsudvikling); Indkøbskontoret.*
- *Kollega, der sidder med store indkøb til byens kajanlæg.*
- *Kolleger i forvaltningen.*
- *Kolleger i Teamet.*
- *Kommunen ved det heller ikke. Kommunens sikkerhedsorganisation ville jeg kunne spørge.*
- *Medarbejdere i Teknik- og Miljøforvaltningens enheder: 'Center for Park og Natur' samt 'Center for Miljø'.*
- *Miljøafdelingen.*
- *Miljøafdelingen.*
- *Miljøafdelingen.*
- *Miljøafdelingen, Indkøbsafdelingen.*
- *Natur og Miljø (afdeling).*
- *Natursekretariatet.*
- *Vores miljøafdeling.*

6 Miljøvejledningen

Der er spurgt til respondenternes kendskab til Miljøministeriets miljøvejledning om tropisk træ fra 2003.

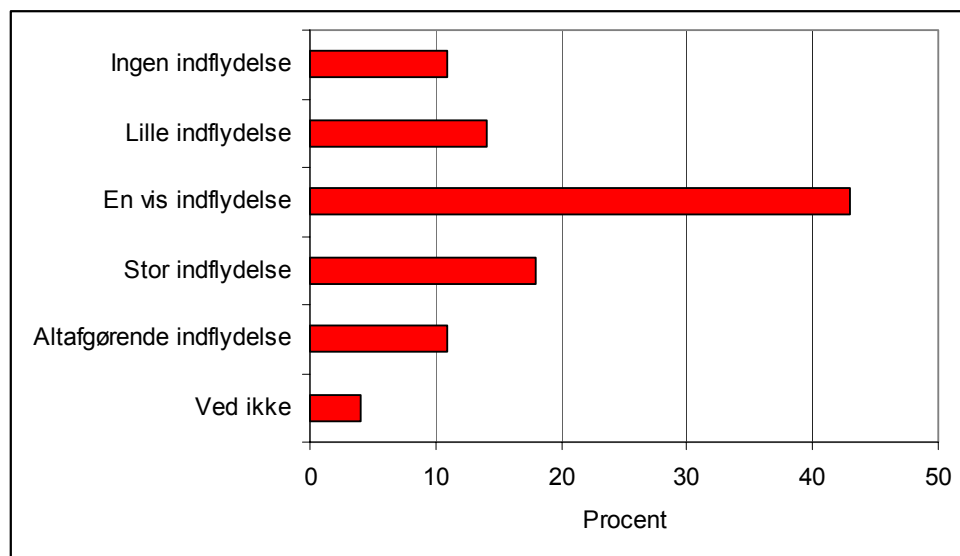
Figur 16: Har du kendskab til Miljøministeriets miljøvejledning om tropisk træ fra 2003? (N=48)

Det fremgår af figur 16, at næsten 6 ud af 10 kender til miljøvejledningen om tropisk træ, men det er relativt få, der ”kender den udmærket”.

De 28 respondenter, der kender til vejledningen, er desuden anmodet om at vurdere, hvor stor en indflydelse den har på indkøbet af træprodukter.

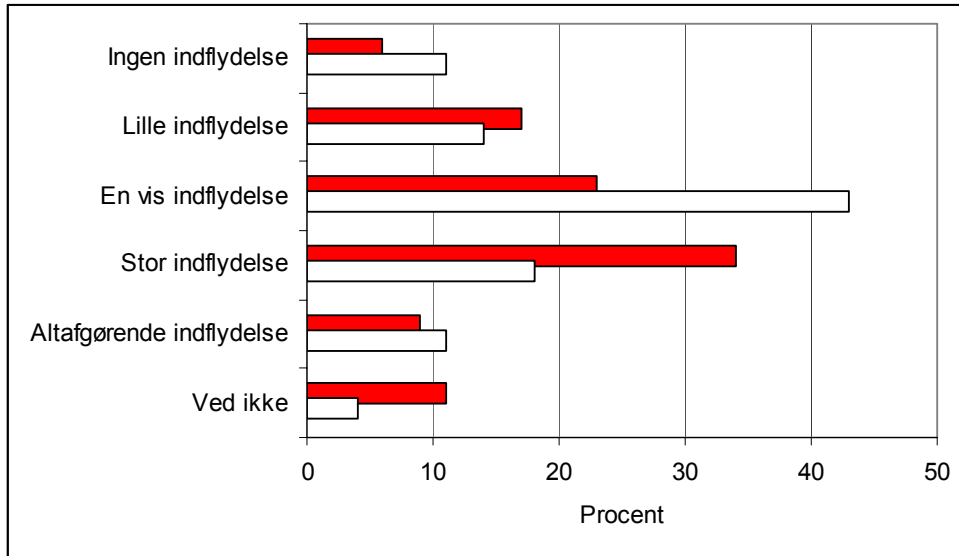
Figur 17: I hvor høj grad har denne vejledning indflydelse på indkøb af de træprodukter, du arbejder med?

Figur 17 viser, at det er i relativt få tilfælde (25 %), at vejledningen har lille eller ingen indflydelse.

Den samme kreds er spurgt til den forventede effekt ved at indføre en ny miljøvejledning.

Figur 18: Der er en ny vejledning om indkøb af træ undervejs. Den skal erstatte Miljøministeriets vejledning fra 2003. Hvilken indflydelse tror du, at den vil få på indkøb af de træprodukter, du arbejder med? I figuren er vist svaret herpå sammenlignet med svarfordelingen ovenfor (hvid). (N=28)

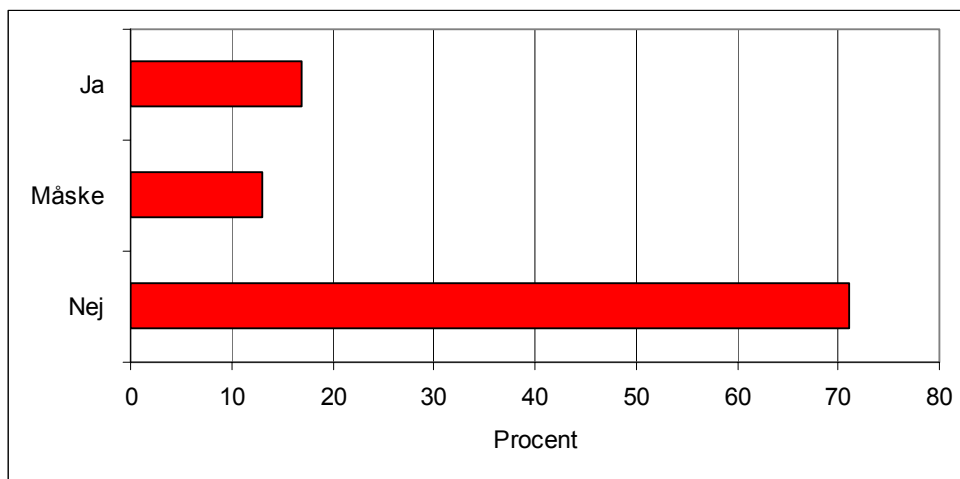

Figur 18 viser, at der er en generel tendens til at vurdere, at vejledningen vil få større indflydelse.

7 Indkøb af certificeret træ

Respondenterne er blevet spurgt til, i hvilket omfang de har kendskab til, hvilke certifikater der er købt træ med i kommunen de senere år.

Figur 19: Ved du, hvilke certifikater kommunen har købt træprodukter med de senere år?

Figur 19 viser, at 30 % har svaret 'ja' eller 'måske' til at kende de certifikater, der har været på indkøbte træprodukter.

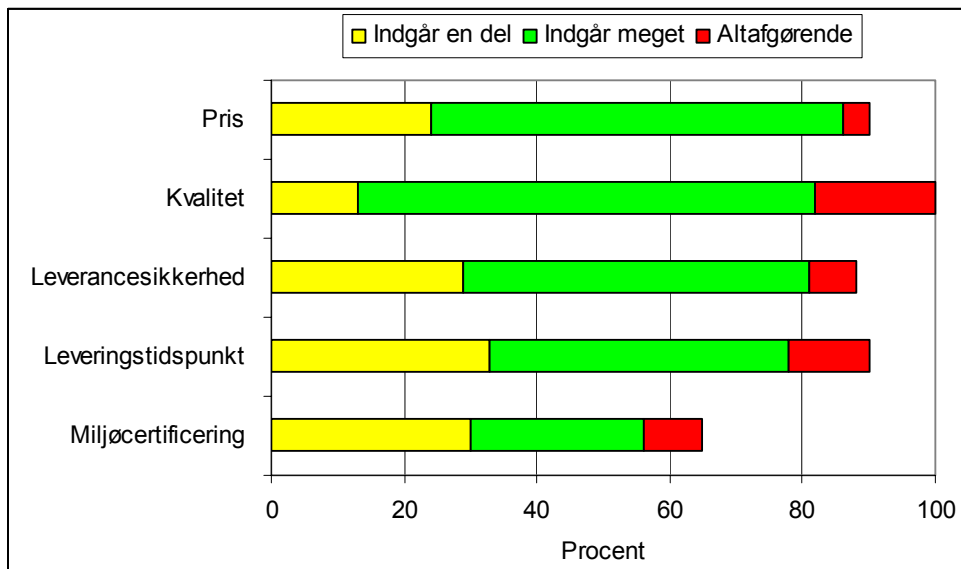
Respondenterne har supplerende oplyst, at det i 2/3 af tilfældene har drejet sig om FSC og i resten om PEFC. Ingen andre certificeringsordninger er blevet nævnt.

Figur 19 viser også, at i mere end 70 % af tilfældene har respondenterne ikke kendskab til eventuelle certifikater, som har været tilknyttet indkøbte træprodukter.

7.1 Overvejelser ved indkøb af træprodukter

Respondenterne er også blevet spurgt, i hvilket omfang en række forskellige parametre normalt indgår ved indkøb af træprodukter på det område, som respondenterne er beskæftiget med.

Figur 20: I hvilket omfang indgår følgende overvejelser normalt ved indkøb af træprodukter på det område, du er beskæftiget med? Enkelte har svaret "andet" hvilket ikke er med i grafikken. (N = 45)

Figur 20 viser, at kvalitet, pris og leverancesikkerhed og leveringstidspunkt har størst betydning ved overvejelserne om indkøb af træprodukter. Derimod viser figur 20, at miljøcertificering har markant mindre betydning, og det er især svarkategorien 'indgår meget', der er relativt lille, når det handler om miljøcertificering. Der er i øvrigt 10 %, som har svaret, at miljøcertificering er 'altafgørende'.

Der er ikke vist andel af svar, som dækker, at det "indgår lidt" eller ikke, men dette udgør "gabet" op til de 100 %. For miljøcertificering er der således 35 %, der har svaret, at det "indgår lidt" eller "slet ikke".

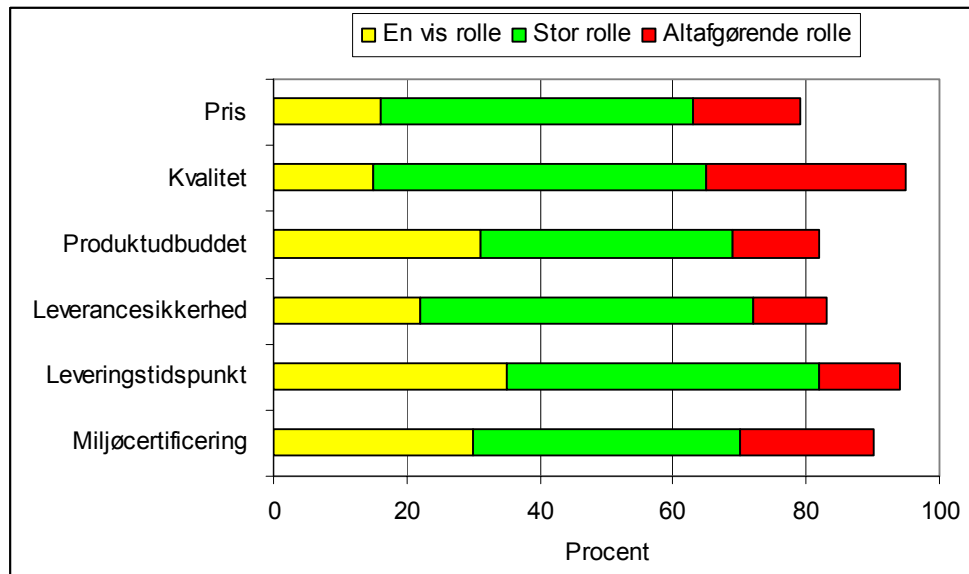
Svaret er blevet uddybet således:

- *Mit arbejdsområde er udelukkende konstruktionstræ - overvejende nordisk nåletræ.*
- *Bruger meget jernt træ, og det kan kun fås ganske få steder – ved ikke hvor det er skåret henne.*
- *Bygningsreglementet 2008 anvendes i forbindelse med byggerier, og leverandører skal som sådan overholde gældende bestemmelser vedr. træprodukter i byggeriet.*
- *Da vi ikke direkte køber træ, kan jeg ikke svare.*
- *Ikke brug af træ, der er imprægneret.*
- *Indtil nu har miljøcertificering kun spillet ind ved køb af tropisk træ. Her har miljøcertificering gået forud for leveringstidspunkt.*
- *Kun på trykimprægnering.*

45 % af respondenterne svarer, at de har været involveret i indkøb af certificerede træprodukter til kommunen eller planlægning heraf. Disse er blevet

spurgt, hvor stor en andel af kommunens indkøb af træ i 2009, de vil anslå er certificeret. Det anslås gennemsnitligt at ligge i intervallet 33-62 %, men variationen er stor – fra 5-15 % til 90-100 %. Denne gruppe blev ligeledes spurgt, hvor stor en rolle en række kriterier betød ved det seneste indkøb af certificerede træprodukter.

Figur 21: Hvor stor en rolle spillede følgende kriterier ved det seneste indkøb af certificerede træprodukter? Enkelte har svaret "andet", hvilket ikke er med i grafikken. Kun respondenter, der har været involveret i indkøb af certificeret træ. (N = 20)

Figur 21 viser, at gruppen, der har været involveret i indkøb af certificeret træ, har nævnt 'miljøcertificering' på samme niveau, som de andre parametre – i sammenligning med figur 20. Det kan i øvrigt nævnes, at der er 10 %, der har svaret, at miljøcertificering "indgår lidt" eller "slet ikke".

7.2 Øget indkøb af miljøcertificeret træ

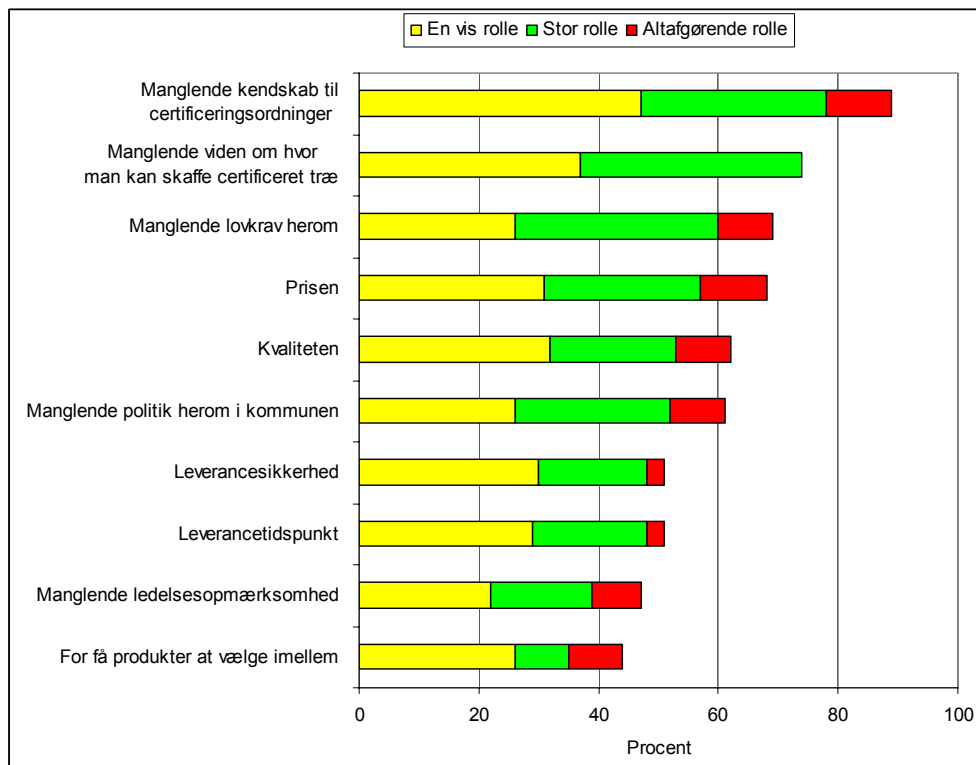
79 % af respondenterne har svaret 'ja' til, at de mener, at der kan og bør gøres noget for at få kommunen til at købe mere certificeret træ.

Denne gruppe er desuden blevet spurgt, hvor stor en rolle de mener, at en række anførte barrierer udgør for, at kommunen ikke køber mere certificeret træ, end de gør. Der var følgende svarmuligheder:

- Ingen rolle.
- Lille rolle.
- En vis rolle.
- Stor rolle.
- Altafgørende rolle.
- Ved ikke.

I figur 22 er alene vist 3 af svarmulighederne: 'en vis rolle', 'stor rolle' og 'altafgørende rolle'.

Figur 22: Hvor stor en rolle mener du følgende har for, at kommunen ikke køber mere certificeret træ? (N = 36)

Figur 22 viser, at de 4 vigtigste barrierer, der fremhæves, er:

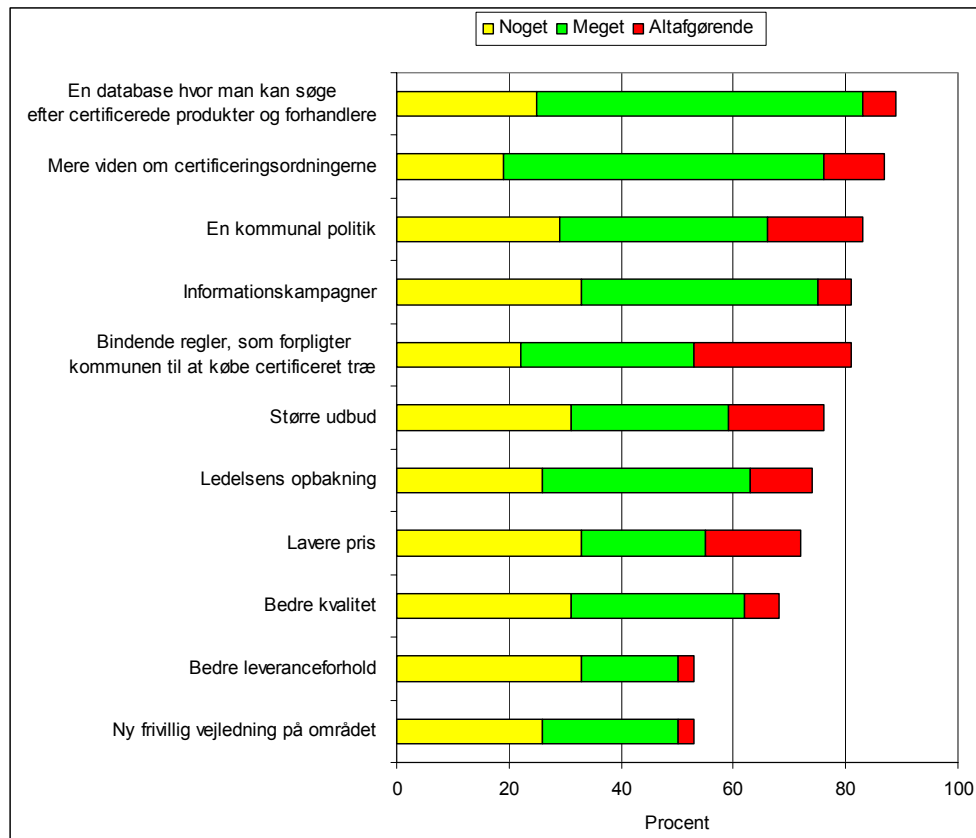
- Manglende kendskab til certificeringsordninger.
- Manglende viden om, hvor man kan skaffe certificeret træ.
- Manglende lovkraft.
- Prisen.

Respondenterne er endvidere blevet spurgt, hvor meget de mener, at en række tiltag vil betyde for, at kommunen i fremtiden køber flere certificerede træprodukter? Der var følgende svarmuligheder:

- Intet.
- Lidt.
- Noget.
- Meget.
- Altafgørende.
- Ved ikke.

I figur 23 er alene vist 3 af svarmulighederne: 'noget', 'meget' og 'altafgørende'.

Figur 23: Hvor meget mener du, at følgende vil betyde for, at kommunen i fremtiden køber flere certificerede træprodukter? (N=37)

Figur 23 viser, at de 5 vigtigste forslag er:

- En database, hvor man kan søge efter certificerede produkter og forhandlere.
- Mere viden om certificeringsordningerne.
- En kommunal politik.
- Informationskampagner.
- Bindende regler, som forpligter kommunen til at købe certificeret træ.

Hvis vi alene ser på svar sorteret efter 'meget' og 'altafgørende', er det de samme 5, men rækkefølgen er ændret til:

- Mere viden om certificeringsordningerne.
- En database, hvor man kan søge efter certificerede produkter og forhandlere.
- Bindende regler, som forpligter kommunen til at købe certificeret træ.
- En kommunal politik.
- Informationskampagner.

Respondenterne kunne supplere deres svar med bemærkninger:

- *Der er umiddelbart politisk og ledelsesmæssig opbakning, når det drejer sig om tropisk træ.*
- *Det fleste har en opfattelse af, at certificeret træ alene drejer sig om regnskovstræ. Der mangler oplysninger om, at der er certificering af almindeligt konstruktionstræ i byggeriet såsom gran, fyr og de kendte europæiske løvtræssorter som bøg, ask, eg etc. - Hvad med de oversøiske træsorter til plywood m.v.?*
- *Spørgsmålene passer ikke ind i min sammenhæng. Vi bygger med nåletræ fra nordiske lande. Hvis vi skulle i gang med noget, som involverer hårdt træ, vil vi være meget opmærksomme på oprindelsen, uanset ordninger.*
- *Vores kommune er en grøn kommune, men jeg ved ikke, hvorvidt certificeringen indgår i overvejelserne – vi prøver som teknikere at vælge så økologiske og CO²-neutrale produkter som muligt – men i dagens Danmark er det penge, der tæller mest.*

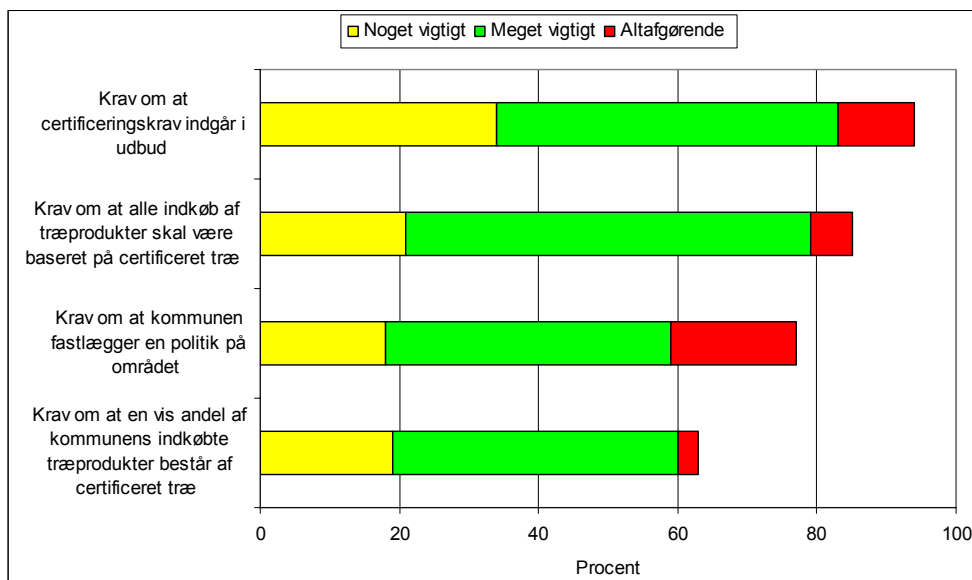
7.3 Lovgivning på området?

Respondenterne har fået oplyst, at Miljøministeriet ønsker at sikre, at kommunerne køber mere certificeret træ, og at der i denne forbindelse har været diskuteret muligheden for lovgivning på området.

De er herefter blevet spurgt, at hvis indkøb af certificeret træ bliver et lovkrav, hvilke af en række aspekter vil med deres øjne så give den mest brugbare lovgivning. Der var 6 svarmuligheder:

- Ikke vigtigt.
- Lidt vigtigt.
- Noget vigtigt.
- Meget vigtigt.
- Altafgørende.
- Ved ikke.

Figur 24: Miljøministeriet ønsker at sikre, at kommunerne køber mere certificeret træ. I denne forbindelse har muligheden for lovgivning på området været diskuteret. Hvis indkøb af certificeret træ bliver et lovkrav, hvilke af følgende aspekter vil så give den mest brugbare lovgivning set med dine øjne? (N=35)

I figur 24 ses resultatet, hvoraf det fremgår, at hvis der ses på summen af svarene ”noget vigtigt”, ”meget vigtigt” og ”altafgørende” er rækkefølgen således – den oftest nævnte først:

- Krav om, at certificeringskrav indgår i udbud.
- Krav om, at alle indkøb af træprodukter skal være baseret på certificeret træ.
- Krav om, at kommunen fastlægger en politik på området.
- Krav om, at en vis andel af kommunens indkøbte træprodukter består af certificeret træ.

Respondenterne kunne supplere deres svar med bemærkninger:

- *Det bliver meget vanskeligt at kontrollere i byggeriets faser. Generelt bør det gælde, at alle områder i samfundet skal anvende certificeret træ, såfremt man virkelig vil opnå noget med en lovgivning.*
- *Det er afgørende, at det, inden en evt. lovgivning forelægges, undersøges meget nøje, hvilke minimumskrav det ifølge udbudsdirektivet er tilladt at opstille i forbindelse med et udbud. Herunder er det især vigtigt, at det afklares, om kommunerne må henvises til en bestemt certificeringsordning, eller om dette er i strid med udbudsbekendtgørelsen (jf. regler om krav om miljømærker). Desuden er det nødvendigt med en meget præcis vejledning, som løbende holdes opdateret.*
- *Det er godt, at skovdrift skal bygge på bæredygtighed og miljøhensyn, men hvis det kommer til at koste mange penge at få sine skove certificeret, vil produkterne blive forholdsvis for dyre, og mange mindre skove har måske ikke råd til at lade sig certificere. Og måske kan mindre arealer, der bruges til intensiv skovdrift og har en høj produktion til billig penge (men som ikke kan certificeres)*

uden lovkrav forhindre, at det kan være rentabelt at forsøge at skove i miljømæssigt vigtige naturområder.

- *Det forudsætter, at der er en mere bred oplysningskampagne om, hvilke typer træ vi taler om jævnfør tidligere bemærkning.*
- *God idé.*
- *God idé.*
- *Indkøb af certificeret træ er styret af muligheder for overhovedet at købe det. Når der skal bruges konstruktionstræ, er der kun få træsorter, der kan anvendes. Det betyder, at når en eksisterende konstruktion skal renoveres fx et bolværk, så skal træet bruges her og nu. Såfremt det ikke kan købes, fordi der ikke er certificeret træ nok på markedet, så må andre muligheder anvendes. Så et lovkrav om kun at anvende miljøcertificeret tropisk træ kan ikke bruges, fordi der ikke er træ nok på markedet.*
- *Jeg synes, det skal være frivilligt, men der bør oplyses mere om problemstillingen.*
- *Jeg tror, det bliver svært, som den økonomiske situation ser ud i øjeblikket.*

8 Afsluttende kommentarer

Endelig havde respondenterne mulighed for en samlet afsluttende kommentar:

- *Der er da vist noget her, jeg og andre skal sætte os mere ind i.*
- *Der stilles generelt i kommunen højere krav i forbindelse med indkøb og udbud af leverancer af træ. Der findes en overordnet politik, og kommunen indgår i et forpligtende samarbejde om miljø med andre kommuner.*
- *Det er ikke altid, at det giver mening at tale certificering.*
- *Jeg synes, at certificering er en god ting, og har da også selv købt ting, der er certificeret. Men jeg synes, en lovgivning nu vil være en dårlig ting.*
- *Jeg synes ikke, at undersøgelsen var rettet direkte til min position i kommunen. Undersøgelsen kan hurtigt give et forkert billede. Vi har i kommunen udarbejdet nogle vejledninger om miljøhensyn i byggeriet, herunder også valg af materialer. Disse bruger vi, når vi udbyder arbejder.*
- *Mine svar kan alene henføres til byggeri i kommunens regi og ikke andre områder.*
- *Problemet med offentlige indkøb og generelle regler er, at de aftaler, der indgås, bruges i meget lille omfang, når man har central indkøbskoordinering, og decentrale indkøbere, der køber ind. Dermed vil mere effektive redskaber til at købe ind, såsom E-handel, også spille ind i denne sammenhæng.*
- *Store opgaver vil vi gerne have er certificeret.*
- *Størsteparten af de træprodukter, som vi indkøber, køber vi gennem vores håndværkerleverandører som gængse handelsvarer fra tømmerhandel, og underleverandører som leverancer, der indgår i større samlede entrepriser. Kommunens indkøb af mere eksotiske træsorter er generelt ret begrænset.*

